

PRESSITEADE - 4.veebruar on ülemaailmne vähipäev

Eesti Vähiliit

4.veebruar 2021

Eesti Vähiliit tähistab ülemaailmset vähipäeva 4.veebruari 2021.a.

Tähistades 4. veebruaril ülemaailmset vähipäeva, tänab Eesti Vähiliit meie tublisid meditsiini- ja sotsiaaltöötajaid, teadlasi ja valitsusasutusi, kes Covid-pandeemia tingimustes on kõik väga vapralt tegutsenud.

Maailma vähipäev (World Cancer Day) toimub igal aastal 4. veebruaril ja on pühendatud vähivastasele võitlusele ja seda organiseerib The Union for International Cancer Control's (UICC), kuhu kuulub 1200 liiget 172 maalt. Eesti Vähiliit on UICC ametlik liige alates 1993. aastast ja lähtub oma tegevustes rahvusvahelistest põhimõtetest. Maailmas elab täna 33 miljonit inimest vähihaigusega ja ligi 10 miljonit inimest sureb vähki igal aastal. Lähiaastateks prognoositakse vähihaigestumuse jätkuvat kasvu. **Rahvusvaheline vähivastane liit UICC kutsub inimesi mõtlema, mida meie ühiskonnas saame või mida igäüks isiklikult saab ära teha seoses võitluses vähiga.** Maailma vähipäeva moto on „ I am I will“ (<https://www.worldcancerday.org/take-action>)

Eesti Vähiliit juhib sel päeval ühiskonna tähelepanu sellele, et Eesti riik vajab terviklikku vähi ennetamise programmi, mille keskmeks on inimene. Oluline on tõsta inimeste teadlikkust võimendades sõnumit, et vähki saab ennetada ja varakult avastada, mis aitaks oluliselt vähendada vähihaigestumust ja -suremust. 13.septembril 2019.a allkirjastasid UICC juht Gary Adams, Eesti Vabariigi peaminister Jüri Ratas ja Vähiliidu nõukogu esimees dr Vahur Valvere maailma vähideklaratsiooni. Suursündmus on olnud Eesti riigile väga oluline, sest 2020. a moodustati Sotsiaalministeeriumi juurde riikliku vähitõrje juhtrühm eesmärgiga koostada riiklik vähitõrjeplaan 2021–2030. Eestis luuakse vähitõrje plaan, mis on suunatud süsteemsele ennetamisele, varasele diagnoosimisele ja ravi kättesaadavuse tagamisele.

Vähitõrjeplaani lõplik valmimine on planeeritud Sotsiaalministeeriumi juhtrühma poolt 2021. a I kvartalis. Suremuse vähendamiseks, patsientide elulemuse pikendamiseks ja elukvaliteedi parandamiseks on oluline, et riiklikul tasandil tegeletakse kõikide vähihaigust puudutavate aspektidega.

UICC teatab, et 2021. a teame vähktõvest rohkem kui kunagi varem. See suurenenud teadlikkuse, teadmiste ja mõistmise tase kajastub loodetavasti haiguse paremas ennetamises, varasemas diagnoosimises, tõhusamas ravis ja lõppkokkuvõttes vähist tervenenuite suuremas arvus. Viimase kahekümne aasta jooksul on teadusringkonnad kogunud üha rohkem tõendeid vähktõve riskifaktorite ja sealhulgas ka inimese enda elustiiliga seotud faktorite nagu suitsetamine, liigne kehakaal ja vähene füüsiline aktiivsus kohta.

2003. aastal võttis Maailma Terviseassamblee vastu tubakatoodete tarbimise piiramist käsitleva raamkonventsiooni, mis jõustus 2005.a. Praegu elab 5 miljardit inimest riikides, kes on kehtestanud suitsetamiskeelu, kus pakenditel on graafilised hoiatused ja kus on rakendatud muid tõhusaid tubakatoodete tarbimise piiramise meetmeid.

Vähktõve immuunraviga tegelevad teadlased James P. Allison ja dr Tasuku Honjo said 2018. aasta oktoobris meditsiini valdkonnas Nobeli preemia. Nende murrangulised uuringud organismi enda immuunsüsteemi aktiveerimiseks vähirakkude vastu on viinud paljude immunoteraapia ravimite väljatöötamiseni. Uuringud annavad uue lootuse neile patsientidele, kellel on diagnoositud vähk kaugelearenenud staadiumis, kus ellujäämisvõimalused on tavaliselt väiksemad. Teadusuuringute ja tehnoloogia areng tervikuna on teinud kiire arenguhüppe, nii näiteks juba 2006. aastal kiitis USA toidu- ja raviamet (FDA) heaks esimese inimese papilloomiviirus (HPV) vastase vaktsiini. See vaktsiin aitab kaitsta viiruste eest, mis põhjustavad umbes 70% emakakaelavähist ja vähieelsetest seisunditest. Järjest enam on tõendeid selle kohta, et HPV vaktsiinid on noorte naiste kaitsmiseks emakakaelavähi eest tõhusad.

Maailma Terviseorganisatsioon (WHO) lisas 2015. aastal oma oluliste ravimite loendisse 16 uut vähiravimit ja 2019. aastal uuendas oma loetelu veelgi. Koostöös riikide valitsustega jätkatakse riiklike seaduste muutmist ja kaitsmist, et tagada meie õigus tervisele, sealhulgas vähktõve riskifaktoritest põhjustatud kahju vähendamine, õiglane juurdepääs vähi kaasaegsele diagnostikale, aktiivravile ning toetus- ja taastusravile. Peaksime olema uhked viimase 20 aasta jooksul tehtud edusammude üle.

Lisainfo: www.cancer.ee, www.worldcancerday.org, www.uicc.org